ราชวงศ์หยวน (ค.ศ. 1271-1368)

นำเสนอเมื่อ : 23 ม.ค. 2551

“มองโกล เผ่าพันธุ์ลูกหลานแห่งเจงกีสข่านผู้ยิ่งใหญ่ ชนชาติจากแผ่นดินทุ่งหญ้าอันเวิ้งว้าง
นักล่าผู้ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นนักขี่มาและนักยิงธนูตัวยง ได้เริ่มต้นประกาศแสนยานุภาพด้วยกำลังทหารม้าอันแข็งแกร่งบุกสู่ยุโรป
ผนวกแผ่นดินซี่เซี่ยและจีน กระทั่งยึดครองลงใต้มายังราชธานีของราชวงศ์ซ่ง จนจีนต้องถึงกาลผลัดแผ่นดินอีกครั้ง...“

ราชวงศ์หยวน หรือที่เรียกในนามว่าต้าหยวน (□□) เป็นมหาอาณาจักรที่ถูกสถาปนาขึ้นโดยชนชาติมองโกลที่อาศัยอยู่บนที่ราบสูงทางตอนเหนือของประเทศจีน ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่มีชนกลุ่มน้อยสามารถเข้ายึดครองอำนาจการปกครองทั่วทั้งแผ่นดินจีนได้ ชาวมองโกลที่เชี่ยวชาญด้านการสัประยุทธ์ ไม่เพียงแต่ใช้กำลังทหารยึดครองเขตภาคกลางและพื้นที่ทางตอนใต้ของแม่น้ำฉางเจียง (แยงซีเกียง) ของจีนเท่านั้น แต่ยังได้แผ่ขยายแสนยานุภาพควบคุมไปจนถึงเขตเอเชียตะวันตก กลายเป็นราชวงศ์ที่มีขอบเขตการปกครองที่กว้างใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่มีประวัติศาสตร์จีนเป็นต้นมา

ภาพพายเรือท่องขุนเขายามวสันต์

อุบัติกาลชนชาติมองโกล

ชนชาติมองโกล(□□□)จัดเป็นชนเผ่าเก่าแก่หนึ่ง ที่อาศัยการเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ในการดำรงชีวิต เนื่องจากอาศัยอยู่ในภูมิประเทศที่แห้งแล้ง ทุรกันดาร มีอากาศหนาวจัด และเป็นที่ราบอันกว้างใหญ่ไพศาล ทำให้ชาวมองโกลเป็นคนที่มีความทรหดอดทน และเก่งกล้าสามารถในการขี่ม้าและยิงธนู กระทั่งช่วงศตวรรษที่ 12 ในชนเผ่ามองโกลได้บังเกิดยอดคนที่เป็นผู้นำขึ้นคนหนึ่งนามว่า เถี่ยมูเจิน (□□□) หรือเตมูจินที่ได้กลายขึ้นมาเป็นผู้นำของชนเผ่าด้วยการรวบรวมชาวมองโกลที่แตกแยกกระจัดกระจายได้สำเร็จ จนได้รับการขนานนามเป็น “เจงกิสขาน” (□□□□□ในปีค.ศ. 1206

ภายใต้การนำของเจงกีสข่าน ชนเผ่ามองโกลได้เติบโตและเข้มแข็งขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นกองกำลังทางเหนือของจีนที่ไม่อาจดูแคลนได้อีกต่อไป ในขณะนั้น นอกจากอาณาจักรซ่งใต้ (□□)แล้ว ยังมีอาณาจักรซีเซี่ย(□□) และอาณาจักรจิน(□□)ที่จัดว่าเป็นดินแดนที่มีเอกราชอธิปไตยของตนอยู่ จนกระทั่งปี 1227 เจงกิสขานได้นำทัพเข้าพิชิตดินแดนซีเซี่ย และสิ้นพระชนม์จบชีวิตอันเกรียงไกรของตนลงในปีเดียวกัน

แม้ว่าเจงกิสข่านจะสิ้นชีพไปแล้ว ทว่าด้วยรากฐานที่ได้วางเอาไว้ ส่งผลให้อาณาจักรของมองโกลมิเพียงไม่ถดถอย ซ้ำยังรุดหน้าขยายแผ่นดินไปเรื่อยๆ หลังจากกลืนแผ่นดินซีเซี่ยเป็นผลสำเร็จ ก็เบนเข็มตรงมายังอาณาจักรจิน ซึ่งถือว่าเป็นรัฐกันชนระหว่างอาณาจักรซ่งใต้กับมองโกล ซึ่งในช่วงเวลานั้น ราชสำนักซ่งใต้ได้เลือกที่จะจับมือเป็นพันธมิตรกับมองโกล จนกระทั่งในปีค.ศ. 1234 กองทัพอันเหี้ยมหาญของชนชาติที่ยิ่งใหญ่บนทุ่งหญ้า ก็สามารถพิชิตอาณาจักรจินที่กำลังเสื่อมถอยลงได้

สถาปนาราชวงศ์ต้าหยวน

หลังจากผ่านการสืบทอดอำนาจมาหลายรุ่น จากเจงกีสข่าน มาสู่วอคั่วข่าน กุ้ยโหยวข่าน เมิ่งเกอข่าน และเมื่อมาถึงสมัยของกุบไลขาน หรือฮูปีเลี่ย (□□□)
หลานของเจงกีสขานผู้ขนานนามตนเองว่าหยวนซื่อจู (□□□)ได้ยอมรับความคิดเห็นของขุนนางนามหลิวปิ่งจง, หวังเออ **สถาปนาราชวงศ์ต้าหยวนขึ้นในปีค.ศ. 1271 และยายราชธานีมาอยู่ที่ต้าตู (□□) หรือปักกิ่งในปัจจุบันโดยคำว่าหยวนมาจากคำในคัมภีร์โบราณของจีน “อี้จิง” (□□) โดยยังคงรักษาซั่งตูให้เป็นเมืองหลวงทางตอนเหนือเอาไว้**
ซึ่งเหตุการณ์นี้นับว่าเป็นจุดเปลี่ยนของอาณาจักรมองโกลผู้แผ่ขยายอาณาเขตไปจนถึงเปอร์เซีย รัสเซีย ที่แต่เดิมสนใจเพียงปล้นชิงขูดรีดจากแผ่นดินจีน
กลายมาเป็นถือเป็นแผ่นจีนเป็นศูนย์กลางในการปกครองอาณาจักร
อีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นที่ผลักดันให้ปักกิ่งค่อยๆกลายเป็นแหล่งศูนย์รวมทางการปกครอง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

เครื่องแต่งกายนักรบในราชวงศ์หยวน

แม้ว่าจะมีการตั้งเมืองหลวงอยู่ในต้าตูแล้ว ทว่า ณ เวลานั้นชนชาติมองโกลยังไม่สามารถครอบครองแผ่นดินจีนทั้งหมด ด้วยปณิธานที่ต้องการจะรวบรวมแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่น กุบไลขานจึงนำทัพบุกดินแดนซ่งใต้แล้วจับตัวฮองเต้ซุ่งกงตี้กับพระมารดาไป ในห้วงเวลาดังกล่าวก็ยังมีขุนนางซ่งผู้จงรักภักดีอีกกลุ่มหนึ่งที่ต่อต้านกองทัพมองโกลอย่างกล้าหาญ ทว่าในที่สุดราชวงศ์ซ่งใต้ก็ถูกพิชิตอย่างราบคาบในปี 1279 ราชวงศ์หยวนสามารถรวมแผ่นดินจีนเป็นปึกแผ่นโดยมีอาณาเขตทางเหนือจรดแผ่นดินมองโกล ไซบีเรีย ทางใต้จรดหนันไห่ (ทะเลใต้) ตะวันตกเฉียงใต้ครอบคลุมไปถึงมณฑลหยุนหนัน (ยูนนาน) และทิเบตในปัจจุบัน ตะวันตกเฉียงเหนือไปถึงทางตะวันออกของซินเจียง (ซินเกียง) ตะวันออกเฉียงเหนือไปถึงทะเลโอคอตสค เป็นมหาจักรวรรดิแห่งแรกที่ครองพื้นที่ไปทั่วทั้งเอเชียและยุโรป

อารยธรรมอันรุ่งโรจน์ – มาร์โคโปโล เยือนจีน

ในยุคสมัยของหยวนซื่อจู่ ปฐมฮ่องเต้ในราชวงศ์หยวน ประเทศจีนในยามนั้นนับว่าเป็นประเทศที่แข็งแกรงและมั่งคั่งมากแห่งหนึ่งในโลก จนกระทั่งมีบรรดาทูต พอคาวาณิชย์ และนักท่องเที่ยวมากมายที่เดินทางเข้ามายังแผ่นดินจีน

นอกจากนั้นฮ่องเต้หยวนซื่อจู่เองก็ยังทรงโปรดให้นำชาวต่างชาติเข้ามาทำงาน และแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านต่างๆอย่างกว้างขวาง ทำให้ราชวงศ์หยวนเป็นยุคที่มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งในด้านสถาปัตยกรรม การแพทย์ ดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทำปืนใหญ่ และหัตถกรรมฯลฯ

และสืบเนื่องจากชนชั้นผู้ปกครองได้ทุ่มเทผลักดันการกสิกรรมแทนการเลี้ยงสัตว์เพียงอย่างเดียว ทำให้วิวัฒนาการทางการเกษตรในช่วงเวลานี้ได้พัฒนาไปเป็นอันมาก โดยเฉพาะเมื่ออาณาเขตได้แผ่ขยายไปจนถึงเอเชียตะวันตก ทำให้จีนกับยุโรปมีการไปมาหาสู่กันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น จนมีการถ่ายเทกรรมวิธีและความรู้ต่างๆไปมาอย่างรวดเร็ว

"เจี่ยนอี๋" เครื่องดูดาวพิกัดท้องฟ้าทรงกลม

ในช่วงปีค.ศ. 1231-1316 กัวโส่วจิ้ง(□□□) ผู้เป็นทั้งนักดาราศาสตร์ นักประดิษฐ์ นักคณิตศาสตร์ และนักชลประทานชื่อดังแห่งราชวงศ์หยวน โดยกัวโส่วจิ้งกับหวังสวิน (□□)ได้รับบัญชาจากหยวนซื่อจู ให้คุมงานการจัดสร้างหอดาราศาสตร์ขนาดใหญ่ขึ้นที่ตาตู โดยนอกจากการก่อสร้างแล้ว กัวโส่วจิ้งยังได้ประดิษฐ์อุปกรณ์ต่างๆขึ้นกว่าสิบสามชนิด เพื่อใช้ในหอดาราศาสตร์ดังกล่าว โดยเฉพาะเครื่องดูดาวพิกัดทองฟ้าทรงกลม(□□) ซึ่งจัดเป็นนวัตกรรมที่ล้ำยุคอย่างยิ่งในสมัยนั้น

มาร์โคโปโล

สำหรับการร่วมงานกับต่างชาติในยุคนี้ เห็นได้ชัดจากบันทึกของมาร์โค โปโล นักเดินทางชาวอิตาเลียน ซึ่งถือว่าเป็นชาวยุโรปคนแรกที่เดินทางข้ามทวีปเอเชียและเขียนบันทึกการเดินทางถึงสิ่งที่ได้พบได้ยินเอาไว้ในหนังสือที่ชื่อ The Travels of Marco Polo

โดย Niccolo กับ Maffeo บิดาและลุงของมาร์โคโปโลได้เดินทางมายังประเทศจีน และได้รับการต้อนรับด้วยไมตรีจิตจากกุบไลขาน หลังจากกลับจากแผ่นดินจีนไปยังบ้านเกิด การมาอีกครั้งหนึ่งของพวกเขาได้นำพาบุตรชายมาร์โค โปโลติดตามมาด้วย

มาร์โค โปโลมาใช้เวลาเดินทาง 3 ปี กระทั่งมาถึงประเทศจีนด้วยวัย 20 ย่าง 21 ปี โดยเดินทางไปถึงซั่งตู และได้รับพระราชทานจัดงานเลี้ยงต้อนรับขึ้นในวังหลวง จากนั้นก็ให้ตระกูลโปโลอยู่ถวายงานในราชสำนัก ทำให้ในช่วงเวลา 17 ปีที่มาร์โค โปโลพำนักอยู่ในประเทศจีน มีโอกาสได้เดินทางไปยังสถานที่ต่างๆเพื่อปฏิบัติภารกิจมากมาย

ในหนังสือของมาร์โค โปโลมีการบันทึกถึงรูปร่างของแผ่นดิน สัตว์ พืชพันธุ์ต่างๆ รวมไปถึงสิ่งประดิษฐ์ การเล่าถึงหินและของเหลวที่ติดไฟได้ (ถ่านหินและน้ำมัน) โดยเขาได้พรรณนาถึงอารยธรรมจีนว่ามีความเจริญเหนือกว่าวัฒนธรรมและเทคโนโลยีของชาวยุโรป และระบุว่าจีนมีแหล่งพลังงานที่ยิ่งใหญ่อยู่ 2 อย่างก็คือ “ดินปืนและบะหมี่”

การแบ่งชั้นวรรณะและการปกครองอันเหี้ยมโหด

ราชวงศ์หยวนเป็นยุคสมัยที่ประเทศต้องปกครองผู้คนหลากหลายชนชาติเผ่าพันธุ์ โดยมีประชากรที่เป็นชาวฮั่นมากที่สุด การปกครองในสมัยนั้นจึงยึดเอาชนชาติมองโกลเป็นกลุ่มชนหลักในการบริหารประเทศ

เพื่อปกครองและป้องกันการต่อต้นขัดขืนจากชาวฮั่นที่มีอยู่อย่างมหาศาลในแผ่นดินจีน ชนชั้นปกครองในสมัยนั้นจึงได้เลียนอย่างอาณาจักรจินที่มีการแบ่งชนชั้นของประชาชน ซึ่งในสังคมราชวงศ์หยวนชาวมองโกลทั้งหลายจะถูกจัดว่ามีฐานะทางสังคมสูงที่สุด รองลงมาจะเป็นพวกเซอมู (เป็นชื่อเรียกรวมผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์ทางตะวันตก อาทิพวกซี่เซี่ย หุยหุย ซีอิ๋ว เป็นต้น) จากนั้นก็เป็นชาวฮั่นทางเหนือที่เคยอยู่ใต้อาณัติการปกครองของอาณาจักรจิน ซึ่งรวมถึงชาวหนี่วเจิน ซีตาน ป่อไห และที่ต่ำสุดก็คือชาวใต้ที่หมายถึงชาวฮั่นจากซ่งใต้ที่ถูกรวบเข้ามาอยู่ในอาณัติปกครองหลังสุด และแม้ว่าในสมัยนั้น ราชสำนักไม่ได้มีการออกกฎหมายการแบ่งชนชั้นออกมา ทว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนอยู่ในสิทธิอำนาจและหน้าที่ต่างๆของกฎหมายหลายๆฉบับ ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่

นอกจากการแบ่งชนชั้นแล้ว สมัยราชวงศ์หยวนยังมีการแบ่งระดับความสูงต่ำของอาชีพเอาไว้เป็น 10 ลำดับไดแก ระดับที่1 ขุนนาง 2 ขาราชการ 3 พระสงฆ 4 นักบวชเตา 5 แพทย 6 กรรมกร (แรงงาน) 7 ชางฝีมือ 8 โสเภณี 9 บัณฑิต 10 ขอทาน ซึ่งจะเห็นไดวา บรรดาบัณฑิต
หรือปัญญาชนทั้งหลายไดสูญเสียจุดยืนความสำคัญที่เคยมีมาในสมัยราชวงศ์ซ่ง
ถูกจัดลำดับในสังคมอยูต่ำกวากระทั่งโสเภณีจนเกิดคำลอเลียนเสียดสีในยุคสมัยนั้นว่า “หนึ่งขุนนางสองข้าราชการ เกาบัณฑิตสิบขอทาน”ขึ้น

อย่างไรก็ตามเมื่อมีวัตถุดมสมบูรณ์มากขึ้น
บรรดาชนชั้นปกครองของราชวงศหยวนก็เริ่มที่จะใชชีวิตที่ฟุ่งเฟ้อฟอนเฟะ
อีกทั้งเกิดการแกงแยงชวงชิงอำนาจภายในอยางรุนแรง โดยหลังจากที่ฮองเต้เฉินจง ที่สืบทอดต่อจากหยวนซื่อจู่ ซึ่งนับวายังพอจะรักษาผลงานของกุบไลขานไวไดบางแลว หลังจากนั้นในระยะเวลาสั้นๆเพียง 25 ปีนับตั้งแตปี 1308-1333 ราชวงศหยวนมีฮองเตถึง 8 พระองคจากฮองเตอูจง เหรินจง อิงจง ไทติงตี้ เทียนซุนตี้ เหวินจง หมิงจง หนิงจง และหยวนซุนตี้ ซึ่งแสดงใหเห็นไดวามีการแยงชิงอำนาจอยางหนักหนวง
โดยบางพระองค์ครองราชยเพียงปีเดียวเทานั้น

ในยุคหลังของราชวงศ์หยวน ฮ่องเต้แต่ละพระองค์ต่างใช้ชีวิตที่หรูหราฟุ่มเฟือย
เพื่อที่จะตอบสนองตัณหาของตน จึงขูดรีดภาษีจากประชาชนอยางไมหยุดหยอน โดยเฉพาะกับชาวฮั่น
ที่โดนกดขี่อยางหนักหนวง จนทำใหชาวฮั่นทั้งหลาย
ตองเริ่มที่จะใชวิธีการตางๆในการตอบโตกับการปกครองอันเหี้ยมโหดนี้

พระพุทธรูปที่แสดงให้เห็นราชวงศ์หยวนเป็นอีกช่วงที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง

กองทัพโพกผ้าแดงและการล่มสลายของราชวงศ์

ความฟอนเฟะในราชสำนักได้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งช่วงปลายราชวงศ์หยวน
ชาวมองโกลในชนชั้นปกครองยิ่งขูดรีดประชาชนสุดหัส ใชความรุนแรงและโหดเหี้ยมกับทาส
มีการอายัดที่ดินจำนวนอยางมหาศาลเพื่อเอาไปใชเสพสุข และผลักดันให้ประชาชนที่สูญเสียที่ดินกลายไปเป็นทาส
อีกทั้งเก็บภาษีในอัตราที่สูงกวาตนราชวงศ์ถึง 20 เทาตัว

นอกจากนั้นยังมีการคร่ากุมสตรีชาวบ้านที่งดงาม
ถลุงเงินจนรายจายคลังหลวงไม่เพียงพอต่อรายรับ จนต้องมีการพิมพ์ธนบัตรออกมาอย่างมากมาย
ทำให้คาของเงินตราที่ใช้ลดน้อยถอยลงเรื่อยๆ
ผนวกกับในยามนั้นเขื่อนกั้นแม่น้ำฮวงโหไม่ได้รับการบูรณะมาเป็นเวลาหลายปี
จนเกิดอุทกภัยขึ้นหลายครั้ง ทำให้ประชาชนมีชีวิตอยู่อย่างทุกข์ยากลำเค็ญ จนกลายเป็นสภาพ
“ผู้คนอดตายเกลื่อนถนน คนเป็นก็ไม่พ้นใกล้เป็นผี” (□□□□□ □□□□□)

ในปี 1351 ภายใต้สถานการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ ราชสำนักต้าหยวนได้ส่งทหาร 20,000
คนเพื่อบังคับเกณฑแรงงานชาวฮั่นถึง 150,000 คนเพื่อไปขุดลอกแมน้ำและซอมเขื่อนที่พัง
ซำรายขุนนางที่มีหนาที่คุมการขุดลอกยังฉวยโอกาสโกงกินเงินคาอาหารของแรงงาน
ทำให้ชาวฮั่นที่ถูกเกณฑมาตองทนหิวทนหนาว จนมวลชนเกิดความเจ็บแคนตอราชสำนัก ในเวลานั้นเอง หลิวฝูทง (□□□) จึงไดอาศัยลัทธิดอกบัวขาว (□□□) ในการรวบรวมชาวบานเป็นกองทัพชาวนาขึ้น

ต่อมาหลิวฝูทงได้ส่งสาวกลัทธิดอกบัวขาว ให้ออกไปปล่อยข่าวลือว่า
“เมื่อใดที่มนุษย์หินตาเดียวปรากฏ ก็จะมีการพลิกฟ้าผลัดแผนดิน”
หลังจากนั้นก็ลอบสงคนไปทำรูปปั้นหินมนุษยตาเดียวแลวนำไปฝังไว้บริเวณที่มีการขุดลอกแม่น้ำ
ภายหลังเมื่อมีชาวบานไปขุดพบรูปปั้นหิน การตอตานชาวมองโกลจึงลุกลามขึ้นเป็นไฟลามทุง

เมื่อโอกาสสุกงอม หลิวฝูทง และหานซันถง (□□□)ซึ่งถือเป็นหนึ่งในผู้นำลัทธิดอกบัวขาว
ได้นำพาชาวบานจัดตั้งเป็นกองทัพขึ้น เนื่องจากชาวบานที่รวมตัวกันนี้ตางโพกผาสีแดงเอาไวบนศีรษะ
จึงไดรับการเรียกขานเป็น “กองทัพโพกผาแดง” (□□□)

ทวาในหวงเวลาที่เริ่มก่อตั้งกองทัพนั้น เนื่องจากเกิดความลับรั่วไหล
ทำให้กองทัพโพกผาแดงที่เพิงจะเป็นรูปเป็นรางถูกทหารทางการลอมปราบ
หานซันถงหนึ่งในผู้นำถูกจับกุมตัวและสังหาร ในขณะที่หลิวฝูงทงหนีฝาวงล้อมออกมา

หลังจากที่หลิวฝูทงหลบรอดออกมาได้ ก็ทำการรวบรวมกองกำลังขึ้นอีกครั้ง
แล้วทำการบุกตีเมืองตางๆ และเนื่องจากไมวากองทัพบุกยึดไปถึงที่ใด
ก็จะมีการเปิดคลังหลวงเพื่อแจกจายให้กับผูยากไรทั้งหลายจนทำให้กองทัพมีกองกำลังเพิ่มขึ้นเป็นเรือนแ
สนในเวลาไมนาน และเมื่อถึงปี 1355
เมื่อกองทัพภายใตการนำพาของหลิวฝูทงสามารถพิชิตเมืองป่อโจวได้ จึงสถาปนา หานหลินเอ๋อ (□□□)
บุตรชายของหานซันถงขึ้นเป็น “เสี่ยวหมิงหวัง” (□□□)
จัดตั้งอำนาจการปกครองที่เกิดจากการปฏิวัติของชาวนาขึ้น

กระทั่งในปี 1357 เมื่อหลิวฝูทงได้แบ่งกำลังเป็น 3 สายบุกขึ้นเหนือ
โดยเส้นตะวันออกบุกผานซันตง เหอเป่ย มุงไปยังตาตู เสนกลางบุกผานซันซี เหอเป่ย ไปยังชั่งตู
ราชธานีทางเหนือของมองโกล จนสามารถเผาพระราชวังทางเหนือของมองโกลได ทางตะวันตกบุกผ่านกวนจง
ซิงหยวน เฟิงเสียง แลวตีไปทางเสฉวน กานซู
หนิงเซี่ยโดยประสบชัยชนะมาตลอดทางถือเป็นช่วงที่กองทัพโพกผ้าแดงมีความรุ่งเรืองและเข้มแข็งที่สุด

ทวาในภายหลัง
ราชวงศ์หยวนยังคงดินรนดวยการให้ตำแหน่งกับบรรดาเจ้าของที่ดินและเหลาเศรษฐีที่สามารถช่วยระดมพลมาช่วย
ทำศึกได ผนวกกับในขณะนั้นที่กองทัพโพกผาแดงได้แบงเป็นสามทัพแยกยายทำศึก
ไมมีการปักหลักแหลงที่แนนอนอีกทั้งขาดแผนการที่รัดกุมเพียงพอ
จึงทำให้ตองสูญเสียดินแดนที่ยึดมาได้กลับไปใหมหลายครั้งหลายคราว
จนกระทั่งในหวงเวลาที่กองทัพโพกผาแดงกำลังสูศึกในชวงหัวเลี้ยวหัวต่อกับกองทัพหยวน
หลิวฝูทงผูนำของกองทัพก็ตองมาเสียชีวิตลงในปี 1362

เมื่ออำนาจของกองกำลังโพกผ้าแดงเสื่อมสลายนั้น
ประจวบกับเป็นชวงเวลาที่อีกกองกำลังทางใตที่นำโดยจูหยวนจาง (□□□)กำลังขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว
โดยจูหยวนจางผูนี้เป็นลูกชาวนาเกิดในครอบครัวที่แรนแคน เดิมสังกัดอยูกับกวจื่อซิงในกองทัพโพกผาแดง
ทวาภายหลังไดออกมาตั้งกองกำลังของตนเอง และไดแผขยายขึ้นหลังจากที่ไดบุกยึดเมืองจี่ชิง (นานกิงในปัจจุบัน)
เพื่อใชเป็นฐานที่ตั้งแลวเปลี่ยนชื่อเป็นอิงเทียนฝู พรอมทั้งยอมรับคำแนะนำจากนักกลยุทธนามจูเชิงที่ไดชื่วา
“ใหสรางกำแพงเมืองสูง สังสมเสบียงอาหาร ชะลอการตั้งตนเป็นอ๋อง”
บวกกับไดรับการสนับสนุนจากมหาเศรษฐีเสิ่นวั่นซันทำให้กองทัพนี้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

จูหยวนจางเองแม้สร้างผลงานมากมาย แต่ในระยะแรกก็ยึดมั่นในคำแนะนำดังกล่าว
พยายามสนับสนุนให้ชาวเมืองเพิ่มพูนผลผลิต และตั้งตนเองเป็นเพียงอู๋กั๋วกง (เจาพระยา)
อีกทั้งเชิญตัวเสี่ยวหมิงหวังที่กองทัพโพกผ้าแดงตั้งเป็นกษัตริย์มาอยู่ด้วย
ทำให้ชาวฮั่นทั้งหลายเชื่อถือในความชอบธรรมของกองทัพนี้มากกว่ากองกำลังอื่นๆ
จนสุดท้ายสามารถเอาชนะกองกำลังขุนศึกอื่นๆอย่างสีวโซวฮุย เฉินโหยวเลี่ยง และจางซื่อเฉิงไปได้

เมื่อวันขึ้นสี่ค่ำ เดือนอ้าย ปี1368 (ตรงกับวันที่ 23 มกราคม)
ทั่วทั้งแดนใต้ก็อยู่ในอำนาจของจูหยวนจางทั้งหมด
จูหยวนจางจึงได้สถาปนาตนเองขึ้นเป็นฮองเตราชวงศ์หมิง (□□)ขึ้นที่อิ้งเทียนฝู่ โดยตั้งชื่อรัชกาลว่าหงอู่
ตั้งเมืองอิ้งเทียนเป็นเมืองหลวงทางใต้ และตั้งไคเฟิงเป็นเมืองหลวงทางเหนือ

ที่มาของชื่อราชวงศ์นั้น
มีตำนานเล่าขานกันว่ามาจากการที่ในอดีตจูหยวนจางเคยเป็นสาวกลัทธิแสงสว่าง (หมิงเจี้ยว)
เมื่อขึ้นเป็นฮองเตจึงได้ใช้คำว่า “หมิง” มาเป็นชื่อราชวงศ์ จนกระทั่งถึงเดือน 7 ในปีเดียวกัน
จูหยวนจางได้สั่งแม่ทัพใหญ่สือต๋าบุกถึงต๋าตู อันเป็นราชธานีของราชวงศ์หยวน
จนกระทั่งหยวนซุนตี้ต้องลี้ภัยขึ้นไปทางเหนือจึงถือว่าเป็นกาลอวสานของราชวงศ์หยวนอันเกรียงไกร

ราชวงศ์หยวนเป็นราชวงศ์ที่สถาปนาขึ้นโดยชนชาติมองโกล มีอายุทั้งสิ้น 97 ปี และมีฮ่องเต้ทั้งหมด 11 พระองค์ (นับจากที่กุบไลขุนสถาปนาราชวงศ์) นับเป็นหนึ่งในราชวงศ์ที่มีอาณาจักรกว้างใหญ่และมีความเข้มแข็งมากราชวงศ์หนึ่ง ทว่าด้วยความแบ่งแยกชนชั้น ความฟุ่งเฟ้อ การขูดรีดและการกดขี่ชาวฮั่นทำให้ต้องล่มสลายเร็วกว่าที่ควร ซึ่งความผิดพลาดในครั้งนี้ ได้กลายมาเป็นอุทาหรณ์ให้กับชนชั้นปกครองของราชวงศ์ชิงในยุคต่อมา

อย่างไรก็ตาม ราชวงศ์หยวนจัดว่าเป็นยุคที่มีความเจริญรุ่งเรืองในระดับหนึ่ง
อีกทั้งเป็นช่วงเวลาที่ได้กำหนดอาณาเขตการปกครองของแผ่นดินจีนในภายหลังขึ้น
เนื่องจากตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวนจนถึงช่วงกลางหลังของราชวงศ์ชิง อาณาเขตของแผ่นดินจีนนั้นมีความเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

แผนที่ราชวงศ์หยวน

ที่มา ผู้จัดการออนไลน์ 22 มกราคม 2551 17:06 น.